

Kommunledningskontoret
Ulrika Thorell telefon 0531-526002
ulrika.thorell@bengtsfors.se

Företagspolicy för Bengtsfors kommun

1. Inledning

De kommunala bolagen har tillkommit för att tillgodose kommunala behov och utgör därmed naturliga delar av den kommunala organisationen.

På samma sätt som med nämnder har kommunfullmäktige det yttersta politiska ansvaret även för de kommunala bolagen. Bolagen är i denna mening en alternativ driftsform till kommunala nämnder. Oavsett val av juridisk organisationsform, är det viktigt att skapa goda förutsättningar för de verksamheter som kommunen äger och förvaltar.

Kommunens bolag kan vara både helägda och delägda men denna företagspolicy gäller enbart för de bolag där kommunen har ett majoritetsäggande. De helägda bolagen och bolag där kommunen har ett bestämmande inflytande ska hanteras särskilt och kommunfullmäktige har här att:

- fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
- se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna som utgör ram för verksamheten är tydligt angiven i bolagsordningen,
- utse samtliga styrelseledamöter,
- se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut fattas i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
- utse minst en lekmannarevisor, och
- se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privat utförare.

Bolag enligt ovan omfattas av 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen vilket innebära att allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolagen enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet.

2. Företagspolicyns syfte

Företagspolicyns syfte är att vara ett dokument som tillsammans med övriga styrdokument tydliggör på vilket sätt de kommunala bolagen ska samverka med varandra och med kommunen i dess egenskap som ägare.

Företagspolicyn redovisar hur kommunallagens regler för ägarstyrning av bolagen ska tillämpas i Bengtsfors kommun. Styrdokument för bolagen är förutom de obligatoriska bolagsordningarna även specifika ägardirektiv för varje bolag och företagspolicyn. Dessa styrdokument ingår i Bengtsfors kommuns styrmodell. Dessutom anger policyn gemensamma principer inom områdena styrelse och VD, personalpolitik, ägarsamråd, ekonomi, upphandling, information och revision m.m.

3. Ansvar och roller

Kommunfullmäktige är det högsta beslutande organet och har den exklusiva rätten att fatta beslut om att kommunal verksamhet ska bedrivas i bolagsform. Kommunfullmäktige ska vidare besluta i frågor av sådan art som anges under punkten 1, samt

- besluta om ägardirektiv i kommunala bolag, om inte detta överlämnats till annan,
- utse stämombud för mandatperiod i kommunala bolag, om inte detta överlämnats till annan,
- utfärda stämmodirektiv, om detta inte överlämnats till annan.

Kommunstyrelsen har utifrån sin uppsiktsplikt enligt kommunallagen att noga följa all kommunal verksamhet, oavsett om denna bedrivs i förvaltnings- eller bolagsform. Bolagen har att till kommunstyrelsen lämna ekonomiska rapporter - och rapporter i övrigt som kan påverka styrelsens uppsiktsplikt. Kommunstyrelsen har här en ledande funktion och ska även överlämna ärenden till kommunfullmäktige om anledning till detta förekommer.

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 9 § kommunallagen fatta årliga beslut om bolagets verksamhet varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Kommunstyrelsen ska också ha en kontinuerlig ägardialog med de kommunala bolagen två gånger per år enligt upprättad plan för kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

4. Bengtsfors kommuns styrmodell

Grunden i den kommunala ordningen är att kommunstyrelsen och varje nämnd samt bolag har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att bedriva en väl avgränsad verksamhet i enlighet med gällande lagar, förordningar, föreskrifter samt nationella mål för den kommunala verksamheten. Bengtsfors kommuns styrmodell innehåller ett antal delar:

4.1 Vision

Det ska finnas en vision för Bengtsfors kommun. Visionen ska beskriva ett önskat framtida tillstånd. Den ska vara kort och kärnfull. Den ska vara ett levande dokument som talar om vart vi ska, en ledstjärna. Visionen ska vara lätt att förstå och väcka intresse. All kommunal verksamhet, inklusive den som bedrivs i bolagsform, ska utgå från visionen.

4.2 Koncernövergripande mål

I koncernövergripande mål beskrivs ett antal högt prioriterade frågor och områden av betydelse för att kommunen ska kunna förverkliga visionen. Genom de koncernövergripande målen anges den önskade utvecklingen inom några prioriterade områden som den politiska ledningen vill sätta fokus på. Områdena ska prioriteras i nämndernas och bolagsstyrelsernas mål och verksamhetsplaner.

4.3 Budget och verksamhetsplan

Bolagen inom koncernen ska följa kommunens regler och tidplaner för mål- och ekonomistyrning.

Det totala ekonomiska utrymmet anges och fördelas i budgeten och verksamhetsplan med utgångspunkt från kommunens vision och koncernövergripande mål.

4.4 Policys med mera

En policy visar på ett förhållningssätt till ett specifikt område, exempelvis information, miljö, jämställdhet, sponsring. Policyn ger principer som vägledning från fall till fall. En kommunövergripande policy kan enbart beslutas av kommunfullmäktige.

Det finns även andra typer av styrdokument i form av olika program och planer som kan beslutas av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige beroende på innehåll.

Utöver dessa grundläggande styrdokument arbetar kommunfullmäktige med specifika styrdokument såsom reglementen för kommunens nämnder och bolagsordningar för kommunens bolag. Eftersom de kommunala bolagen i grunden har ett annat uppdrag än ett konventionellt aktiebolag som enbart har att verka enligt aktiebolagslagen, kompletteras de kommunala bolagsordningarna med specifika ägardirektiv och en övergripande företagspolicy. Till detta kommer kommunstyrelsens ekonomiska styrning och genom den det övergripande ansvaret för hela den kommunala ekonomiska hanteringen.

5. Samordning inom kommunkoncernen

Kommunchefen har kontinuerliga möten med kommunens områdeschefer och bolagens Vd:ar i den omfattning som är behövligt utifrån samordning och helhetsperspektiv.

Kommunchefen ska hålla kommunstyrelsen informerad om utvecklingen inom de kommunala bolagen.

6. Finansförvaltning

Kommunens ekonomienhet har det övergripande ansvaret för samordning av den ekonomiska förvaltningen inom kommunkoncernen. Genom regelbundna kontakter mellan kommunen och de kommunala bolagen säkerställs en samordning av god kvalitet. Ramen för samarbetet utgörs av kommunens finanspolicy. Bolagen ska fortlöpande överlämna underlag till kommunstyrelsen för den samlade kommunala verksamhetens ekonomiska förvaltning.

Bolagens styrelser ska årligen budget- och handlingsprogram för kommande 3-årsperioder, varav det första detaljplaneras och budgeteras. Budget- och verksamhetsplan ska vara kommunstyrelsen tillhanda i enlighet med beslutad ekonomi- och målprocess.

7. Finansiering

Bolagets verksamhet finansieras via egna intäkter. Långsiktiga investeringar kan finansieras med lån för vilka kommunen kan lämna borgen. Borgensavgift utgår i dessa fall.

8. God ekonomisk hushållning

Kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning handlar om att kommunerna långsiktigt ska klara av sina samhällsuppdrag med god kvalitet inom en sund finansiell utveckling. I 11 kap. 1, 2 och 5 §§ kommunallagen framgår att en kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin

verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer.

Gemensamt för bolagen är att Bengtsfors kommuns ägande är långsiktigt, vilket påverkar utformningen av verksamhetsmål och finansiella mål. För finansiella mål är att bolagen ska sträva efter en, för branschen (t ex allmännyttiga bostadsföretag eller energibranschen), god resultatnivå och soliditet i syfte att ge en god ekonomisk bas för att:

- respektive bolag ska kunna utveckla sin verksamhet samt
- för att minska kommunens risktagande

Bolagen ska i övrigt förvalta sin fasta egendom så att den behåller eller ökar sitt värde.

9. Personal- och lönestrategi

Innan bolagens styrelser fattar beslut om anställning eller avveckling av verkställande direktör samt om dennes lön och andra anställningsförmåner, ska samråd ske med kommunchef, personalchef och kommunstyrelsens presidium.

De kommunala bolagen ska hantera sina personalfrågor så att de harmoniserar med den personalpolicy som tillämpas i den kommunala organisationen.

10. Revisorer och lekmannarevisorer

För granskning av företagens årsredovisningar jämte bokföring samt styrelsernas och verkställande direktörers förvaltning ska finnas auktoriserade revisorer med suppleanter som utses av respektive bolagsstämman.

Lekmannarevisorerna, som utses av fullmäktige, granskar ändamålsenligheten i verksamheten, om den sköts på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt samt den interna kontrollens kvalitet. Utfallet av denna prövning skall årligen skriftligen redovisas för fullmäktige.

11. Upphandling

Alla kommunala bolag ska, där det är lämpligt, delta i ram-avtalsupphandlingar som genomförs av kommunens upphandlingsfunktion. Den kommunala upphandlingsfunktionen ska vara bolagen behjälpliga med objektsupphandlingar.

12. Tvisteförfarande

Tvister mellan de kommunala bolagen samt mellan kommunal nämnd och kommunala bolag avgörs av kommunstyrelsen.

Bolagen är skyldiga att följa denna ordning om inte annat följer av lag.

13. Krisledningsarbete

Bolaget ska biträda kommunförvaltningen i upprättande av planer för krisberedskap samt delta i kommunens krisorganisation på så sätt som kommunen beskriver i krisledningsnämndens reglemente eller genom beslut av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen eller krisledningsnämnden kan även, inom ramen för lagen, fatta beslut om att överta hela eller delar av beslutanderätten för

de kommunala bolagen i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning.

14. Arkivfrågor

Bolagens dokumenthantering ska ske i enlighet med det kommunala arkivreglementet. Kommunstyrelsen arkivfunktion ska vara bolagen behjälplig med frågor som är kopplade till dokumenthanteringen.

15. Styrelseledamöter

Kommunfullmäktige ska inom de i bolagsordningen angivna ramarna besluta om antalet styrelseledamöter och ersättare i samtliga majoritetsägda kommunala bolag.

16. Arvoden

Kommunfullmäktige fastställer grunderna för arvode och andra ersättningar som ska utgå till styrelseledamöter och ersättare samt till de revisorer och ersättare som ska utses av fullmäktige.

17. Förhållande till övriga kommunala styrdokument

Ledningen i de kommunala bolagen ska hålla sig väl informerade om de kommunala policydokumenten som utifrån vad som ovan angivits om kommunens styrmodell, kan ha en inverkan på bolagets ställningstagande i frågor som berör den kommunala organisationen i stort. Bolagen ska alltid beakta av kommunfullmäktige antagna dokument och verka i enlighet med dessa, utifrån vad som är möjligt för bolagets verksamhet. Som huvudregel ska kommunala styr- och policydokument kunna gälla även för bolagen. Ett bolag som av någon anledning ser svårigheter i att ansluta sig till ett policydokument samråder om detta med kommunstyrelsen.

18. Bolagsstämma

Bolaget ska årligen senast före utgången av juni månad hålla bolagsstämma/årsstämma.

Av bolagsordningen framgår hur kallelse till bolagsstämma ska ske. Information om bolagsstämman med angivande av tid och plats samt dagordning ska publiceras på bolagets hemsida senast två veckor i förväg. Samma information ska inom samma tid tillställas kommunen för möjliggörande av publicering på kommunens hemsida.

19. Bolagens möjlighet att ta fram egna styrdokument

Bolagen har möjlighet att besluta om egna specifika styrdokument för sin verksamhet, men har då att beakta befintliga kommunala motsvarigheter inom samma område. Bolagens egna dokument får inte uppenbart strida mot ett kommunalt beslut, men kan i sin innebörd tänkas vara mer omfattande. Sådana dokument kommuniceras med kommunstyrelsen och kan därmed komma att utgöra underlag för omarbetning av det kommunala styrdokumentet inom samma område.